

Complexnummer: 512121

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Waterstaatkundig complex

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

512122, 512123

Woonplaats

Jaarsveld

Gemeente

Lopik

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Lekdijk Oost 12, 3413 MS te Jaarsveld

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de Lekdijk, Hoek van Alterenlaan gelegen watersstaatkundig complex, is opgetrokken in 1903 / 1904 in opdracht van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Benedendams en IJsseldam. Het polderhuis is ontworpen door architect J.F. Klinkhamer in de Hollandse neorenaissancestijl. Op dezelfde plaats stond een dijkhuis uit 1675, waarvan het achterhuis in gewijzigde vorm vermoedelijk een restant is. Oorspronkelijk bevond zich in het rechterdeel van het pand de dienstwoning. In het midden ligt op de verdieping de kamer van de dijkgraaf; links, eveneens op de verdieping, bevindt zich de vergaderzaal. Het dijkmagazijn bevindt zich rechts van het polderhuis en diende als opslag van materialen. Het complex diende als waakhuis nummer 4 binnen dit gebied als bijeenkomstplaats in tijden van hoog water.

Omschrijving

Aan de Lekdijk oost / hoek S.L. van Alterenlaan gelegen waterstaatkundig complex bestaat uit de volgende onderdelen:

1. polderhuis 2. dijkmagazijn

Ten noordwesten van de Lekdijk is het polderhuis lager gelegen ten opzichte van de dijk. De voorgevel is op de dijk en de rivier de Lek georiënteerd. Ten noorden ervan bevindt zich het dijkmagazijn. Voor het polderhuis ligt een formeel aangelegde tuin, bestaande uit twee gazons, omgeven door sierbuxus en het pad naar de hoofdentree, geflankeerd door hagen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het waterstaatkundig complex is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als karakteristiek en vrij gaaf voorbeeld van een polderhuis in Hollandse neorenaissancestijl uit omstreeks 1900 met bijbehorend dijkmagazijn. Bovendien is het van belang als uiting van de bestuurlijke geschiedenis van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Benedendams en IJsseldam en als uiting van de geschiedenis van de waterbeheersing. Tevens heeft het complex ensemblewaarde vanwege de beeldbepalende ligging aan de Lekdijk.

Monumentnummer*: 512122

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 maart 2000
Kadaster deel/nr 82699/110

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Jaarsveld Lopik Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Jaarsveld

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Jaarsveld B 184

Omschrijving**

Omschrijving

Het achter de Lekdijk gelegen POLDERHUIS is opgetrokken op een nagenoeg rechthoekige plattegrond en telt hoofdzakelijk twee bouwlagen onder een samengestelde kap. De dakbedekking bestaat uit gesmoorde tuile du Nordpannen. De vensters zijn voorzien van rond-, korf- en segmentboogvormige ontlastingsbogen met zandstenen aanzet- en sluitstenen. De vensters in de eerste bouwlaag zijn voorzien van rood-wit geschilderde luiken in een groene omlijsting. De asymmetrische voorgevel is in drieën geleed. Het iets naar voren springende linker bouwdeel bestaat uit een trapgevel met twee bouwlagen onder een zadeldak met de nokrichting haaks op de weg. De gevel heeft een trapgevelbeëindiging met een schilddragende leeuw voorzien van het wapen van de provincie Utrecht als bekroning. De gevel bevat in de eerste bouwlaag twee kruiskozijsen. De tweede bouwlaag bevat drie gekoppelde vensters met bovenlichten, gescheiden door muurdammen. Eronder is in hardsteen de spreuk 'Vivo leo cespite tutus' uitgehakt, met ter weerszijden de data '1675' en '1903'. De geveltop heeft een klokvormig spaarveld met daarin een kruiskozijn onder een rondboog. De topgevel is voorts verlevendigd met sierankers. Het middelste bouwdeel is een langsegevel van twee bouwlagen hoog en twee vensterassen breed. Links bevindt zich op de begane grond ene uitgebouwd rondboogvormig portiek. Hierin bevindt zich de hoofdentree, bestaande uit een houten deur met zijlichten met een rondboogvormig bovenlicht. Rechts ervan bevat de langsegevel een kruisvenster. Boven het portiek is een hardstenen balustrade met bolvormige hoekbekroningen aangebracht. De gevel heeft ter plaatse openslaande balkondeuren met bovenlichten en rechts een kruiskozijn. Het meest rechtse bouwdeel is een langsegevel van twee vensterassen, elk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met een kruiskozijn; aan de voorzijde slechts één bouwlaag hoog. Het dakvlak wordt doorbroken door twee dakkapellen onder schilddakjes. De linkerzijgevel bevat een deur en een aantal kruiskozijnen. In de rechterzijgevel komen twee boven elkaar geplaatste kruiskozijnen voor. Tegen de achtergevel is haaks op het hoofdvolume een bouwdeel van één bouwlaag onder zadeldak gezet. Tegen dit bouwdeel is aan de noordwestzijde een stenen schuur onder zadeldak geplaatst.

In het interieur van het kantoor is nagenoeg de oorspronkelijke indeling gehandhaafd. De begane grond bevat als voornaamste vertrekken de hal en het trappenhuis. Rechts is in de hal een kapstok in neorenaissancestijl met wapenschilden geplaatst. De belangrijkste vertrekken bevinden zich op de eerste verdieping. Het trappenhuis heeft een houten plafond met lichtkoepel. De grote vergaderzaal is gesitueerd in het linker bouwdeel. Deze zaal is uitgevoerd met houten lambrizingen, waarin een aantal kasten zijn opgenomen. Aan de zuidwestzijde bevindt zich een haardpartij met groene tudor-reliëftegels en een houten schoorsteenmantel met neorenaissance-ornamentiek. In het middelste venster is een glas-in-loodvenster aangebracht met het wapen van de provincie Utrecht. De korbelen die de balken ondersteunen zijn bevestigd met rozetten en rusten op natuurstenen consoles. Het meubilair, zoals de vergadertafel en de stoelen, dateert uit de bouwtijd. De kamer van de dijkgraaf naast de vergaderzaal is in een zelfde stijl uitgevoerd.

Waardering

Het pand is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als karakteristiek voorbeeld van een polderhuis in Hollandse neorenaissancestijl van omstreeks 1900. Het is gaaf wat betreft de hoofdvorm, het materiaalgebruik en de detaillering van het exterieur en deels ook het interieur. Het polderhuis is bovendien van belang als uiting van de bestuurlijke geschiedenis van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Benedendams en IJsseldam. Tevens heeft het ensemblewaarde door de beeldbepalende ligging aan de Lekdijk.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Polderhuis

Monumentnummer*: 512123

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 maart 2000
Kadaster deel/nr 82699/168

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Jaarsveld Lopik Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Jaarsveld rechts naast polderhuis

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Jaarsveld B 184

Omschrijving**

Omschrijving

Ter rechterzijde (ten noordoosten) van het polderhuis, evenwijdig aan de S.L. van Alterenlaan gelegen dijkMAGAZIJN bestaat uit één bouwlaag op een rechthoekige plattegrond onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt zadeldak. Aan de dijkzijde is het dak afgewolfd. Het gedeelte van het pand dat naast het polderhuis ligt is opgetrokken in grauwe steen. Het achterste deel is boven een plint opgetrokken uit houten rabatdelen. Het stenen deel bevat een venster met luiken aan de zijde van de dijk en een deur met venster aan de zijde van het polderhuis. De schuur bevat aan twee gevelzijden een dubbele deur.

Waardering

Het magazijn is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde omdat het door de functie als dijkmagazijn deel uitmaakt van de geschiedenis van de waterbeheersing. Tevens heeft het gebouw ensemblewaarde door de ruimtelijke en functionele relatie met het naastgelegen polderhuis en vanwege de beeldbepalende situering aan de S.L. van Alterenlaan, nabij de rivier de Lek.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen Opslag Magazijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument